

for Meddelelsen af den ansøgte Tillæbelse — (der jo dog kun gik ud paa 5 Gaardes Nedlæggelse) — om hvilken det endog vilde have været nødvendigt at nedlægge allerunderdanigst Forestilling, hvis ikke, som ovenmeldt, en tidligere Begjæring fra ham om samme Gjenstand var, fordi man da savnede de siden tilveiebragte Oplysninger (hvilke dog fandtes i Kammerets Arkiv) af Kammeret, Aaret 1812 blevet afslaaet. Med den Bemærkning, at Tillæbelsen, som Følge af Sagens Natur, ikke behøver at være indskrænket til 5 Bøndergaarde, men efter den oprindelige Bevillings Indhold maa blive gjældende for et Quantum af indtil 100 Tdr. Grtk. indstillede Kammeret den 20de Sept. 1831, at det allernaadigst maatte være Gieren af Skjoldnæsholm Gods under Sorø Amt, Kammerherre, Major Neergaard tilladt, efterhaanden som Fæstledighed indtræffer paa det Bøndergods, hvilket han ifølge allerhøieste Resolution af 12te Mai 1721 og Bevilling 26de Mai 1721 næste efter eier med Hovedgaardstart-Frihed og Rettigheder at nedlægge Bøndergaarde indtil for et Quantum af 100 Tdr. Grtk. og at sammenlægge disse Gaarde til en Ladegaard med fri Hovedgaardstart's Rettigheder, imod efter hans Tilbud for hver af disse Gaarde, som saaledes nedlægges at opbygge og med Beboere forsynet 2 Huse, hvert med et Tillæg af i det Mindste 2 Tdr. Land til Taxten 24, hvorhos det er en Selsfølge, at bemeldte Ladegaard ikke maa drives ved Hovet af gaardbrugende Bønder.

Derpaa faldt 28de Septb. følgende fgl. Resolution. „Det skal være Gieren af Skjoldnæsholm Gods, under Sorø Amt, Kammerherre Neergaard allernaadigst tilladt, efterhaanden, som Fæstledighed indtræffer paa det Bøndergods, hvilket han ifølge allerh. Resolution af 12te Mai 1721 og Bevilling 26de Mai næstefter eier med Hovedgaardstart's Frihed og Rettigheder at nedlægge Bøndergaarde indtil for et Quantum af 100 Tdr. Hartkorn og at sammenlægge disse Gaarde til en Ladegaard med fri Hovedgaardstart's Rettigheder, imod efter hans Tilbud for hver af disse Gaarde, som saaledes nedlægges, at opbygge og med Beboere forsynet 2 Huse, hvert med et Tillæg af i det Mindste 2 Tdr. Land

til Taxten 24, hvorfor det er en Selsfølge, at bemeldte Ladegaard ikke maa drives ved Hovet af gaardbrugende Bønder.“

3 Genhold hertil ere 10 Gaarde nedlagte; 8^{1/2} drives under Allindemaglegaarden; 28 Huuslodder ere udlagte paa 1⁸₁₉, de 27 byggede og bortfæstede, den 28de leiet til en af de 27 Huusfæstere. En Gaard er bleven fæstledig i April d. A.; 3 besiddes af Fæstere, idet de 2 ere bortfæstede 1827, den tredje 1792.

V.

Vi have fremskillet den Række af Forandringer, der have fundet Sted paa det Skjoldnæsholmske Gods, igjennem et Tidsløb af omtrent halvhundrede Aar.

Idet vi nu skulle prøve disse Begivenheder, der tildeels gaae saa langt tilbage i Tiden, vil Ingen af os misfænde, at man ikke kan overføre en senere Tids Anskuelse paa ældre Forhold; Regjeringshandling, som nu neppe paa nogen Maade kunde billiges, lade sig vanskeligt efter saa lang Tids Forløb bedømme retfærdigt. Men paa den anden Side vil Ingen skjelligt kunne nægte, at hvor Udvalget har vundet en strengt begrundet retlig Overbeviisning, der bør den udtales uden Hensyn til, om den støder an mod tidligere Regjeringshandling. Det Spørgsmaal bliver dog ligesuldt aabent, om og hvorvidt det engang Gjorte kan omstødes, Noget som i hvert enkelt Tilfælde maa afhænge af de i samme foreliggende Omstændigheder og de paa samme anvendelige Rettsregler.

Grundlaget for alle disse Forholds Bedømmelse danner naturligviis den Danneffjoldste Disposition af 1780. Det er for os aldeles klart, at denne Disposition er bestemt til vedvarende Gyldighed for alle tilkommende Giere af Skjoldnæsholm og for Godssets Bønder nu og i Fremtiden, og at den, som saadan, er bleven kongelig stadfæstet; den blev og paany stadfæstet ved Kong Frederik den 6tes Thronbestigelse ifølge en Ansøgning fra samtlige Skjoldnæsholms Godsjes Bønder, efterat Rentekammeret paa Cancelliets Forespørgsel havde yttret, at det ikke skjønnede rettere, end at den fgl. confirmerede Disposition maatte ansees fremdeles at være gyldig uden at behøve ny